

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditləri sayı	AZLL206 Müasir Azərbaycan dili III, 3 kredit, 6 AKTS	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2026/2027-ci tədris ilnin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Fil.ü.f.d., dos. Rasim Heydərov	
	E-mail:	rasim.heydarov@khazar.org	
	Telefon:	055 787-84-58	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	I – III	
	Məsləhət saatları	Tələbələrlə razılaşdırılmış vaxtda	
Prerekvizitlər	AZLL108		
Tədris dili	Azərbaycan dili		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Müzəffəroğlu T. Müasir Azərbaycan dilinin qrammatikası: morfologiya. Bakı, 2025 Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili (morfologiya) Bakı, 2003 Seyidov Y. Azərbaycan dilinin qrammatikası. Bakı, 2006 Hüseynzadə M. Müasir Azərbaycan dili Bakı, 2007 Müasir Azərbaycan dili III hissə, Bakı, 2007 Xəlilov B. Azərbaycan dilinin morfologiyası. I-II hissə, Bakı, 2000 Müasir Azərbaycan dili III Bakı, 2023		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	Praktiki tapşırıqlar	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı		30
	Fəallıq		5
	Davamiyyət		5
	Tapşırıq		5
	Final imtahanı		40
	Quiz		5
	Quiz		5
	Yekun		100
Kursun təsviri	“Müasir Azərbaycan dili III” (morfologiya) kursunda söz yaradıcılığı kök və şəkilçi, şəkilçilərin dildəki roluna görə, variantına görə, yerinə görə növləri, leksik və qrammatik şəkilçilərin omonimliyi, müasir Azərbaycan dilində mövcud olan əsas nitq hissələrinin qrammatik kateqoriyaları, köməkçi nitq hissələrin xüsusiyyətləri, səstəqlidi sözlər öyrəniləcək.		
Kursun məqsədləri	Müasir Azərbaycan dilində mövcud olan nitq hissələrinin bölgüsü, əsas və köməkçi nitq hissələrinin daxili quruluşunu və özünəməxsus özəlliklərini elmi şəkildə öyrənməkdir.		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Kursun sonunda tələbələr aşağıdakıları edə biləcəklər: FTN 1 – Müasir Azərbaycan dilinin morfologiyasını daha dərinlən mənimsəyəcəklər. FTN 2 – Azərbaycan dilində söz yaradıcılığının özəlliklərini öyrənəcəklər. FTN 3 – Nitq hissələrinin bölgüsü haqqında dilçilikdə mövcud olan elmi fikirləri biləcəklər. FTN 4 – Müasir Azərbaycan dilində morfologiya ilə bağlı məsələlər təhlil olunacaq.		
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Fəallığa görə veriləcək bal tələbənin sual-cavabda iştirakına görə verilir. Davamiyyətə görə bal verilməsində tələbənin dərslə ardıcıl iştirakı və dərslə özünü qaydalara uyğun aparması nəzərə alınır. Üzürsüz buraxılan 2 dərslə üçün 1 (bir) bal çıxılır. Fənnin tədrisi zamanı verilən ballara aydınlıq gətirsək;		

Aralıq imtahanı – 30 (imtahanda tələbələrin biliyi test tapşırıqları və ya klassik suallar vasitəsilə yoxlanılır)

Davamiyyət - 5 (Davamiyyətə görə bal verilməsində tələbənin dərstdə ardıcıl iştirakı və dərstdə özünü qaydalara uyğun aparması nəzərə alınacaqdır. Üzürsüz buraxılan 2 dərslə üçün 1 (bir) bal çıxılacaq)

Fəallıq – 5 (dərslər zamanı sual-cavabda və keçilən mövzu ilə bağlı müzakirələrdə iştirakı görə verilir)

Tapşırıqlar - 5 (ev tapşırıqlarının yerinə yetirilməsinə görə verilir)

Quiz -5+5 (20 test veriləcək və hər bir düzgün cavab 0.5 balla qiymətləndiriləcək)

Final imtahanı - 40 imtahanda həm klassik suallar, həm də test tapşırıqları verilir)

İmtahan haqqında:

1. İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərslərin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən əlavə mənbələrə də müraciət etmək lazımdır.

2. İstifadə ediləcək ədəbiyyatın bir qismi tərəfimizdən təmin ediləcəkdir.

Keçilən mövzuya uyğun bədii ədəbiyyatdan nümunələr yazaraq ev tapşırıqlarının yerinə yetirilməsinə görə 5 bal veriləcək.

Generativ Süni İntellektdən (GSİ) istifadə qaydaları

Müasir Azərbaycan dili - 3 fənninin tədrisində generativ süni intellekt (GSİ) alətlərindən yalnız tələbənin öyrənmə, tədqiqat və fərdi inkişaf fəaliyyətini dəstəklədiyi, onun müstəqil düşünmə, yazma, təhlil və kommunikasiya bacarıqlarını əvəz etmədiyi hallarda məqsədyönlü, məsuliyyətli və şəffaf şəkildə istifadəsinə icazə verilir. GSİ fənn üzrə bilik və bacarıqların mənimsənilməsinə köməkçi vasitə kimi istifadə edilə bilər, lakin tələbənin özünün formalaşdırılmalı olduğu fikir, arqument, təhlil, mətn və yekun nəticələri əvəz etməməlidir.

Tələbə GSİ-dən istifadə etdiyi halda bunu təqdim etdiyi müvafiq iş və ya materialda açıq şəkildə bəyan etməli, istifadə etdiyi GSİ alətini və ondan hansı məqsədlə yararlandığını göstərməlidir. GSİ-dən istifadənin gizlədilməsi və ya GSİ tərəfindən yaradılmış məzmunun tələbənin müstəqil işi kimi təqdim edilməsi akademik dürüstlük və şəffaflıq prinsiplərinin pozulması hesab olunur və tələbə bu pozuntuya görə universitetin müvafiq qaydalarına əsasən məsuliyyət daşıyır.

Eyni zamanda, GSİ tərəfindən yaradılan və ya təqdim olunan məlumatların düzgünlüyünün, etibarlılığının və obyektivliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət tələbənin öz üzərinə düşür. GSİ tərəfindən təqdim olunan məlumatda faktla bağlı səhv, uydurma məlumat və ya istinad, yanlış nəticə və qərəzli məzmun olduqda, həmin məlumatın yoxlanılmadan tələbə tərəfindən təqdim edilən işə daxil edilməsi tələbəni məsuliyyətdən azad etmir. Tələbə istifadə etdiyi məlumatın məzmununa və təqdim etdiyi işin akademik dürüstlük, elmi etibarlılıq və fənnin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyır.

İmtahanlar və müəllim tərəfindən müstəqil bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi məqsədilə müəyyən edilmiş tapşırıqlar zamanı GSİ alətlərindən istifadəyə yol verilmir. Dərslər zamanı

	ayrı-ayrı tapşırıqlar üçün GSI-dən istifadəyə xüsusi məhdudiyyət və ya qadağa tətbiq edilə bilər. Bu tədbirlər aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir: 1. Şifahi və ya yazılı xəbərdarlığın verilməsi 2. Tapşırığın yenidən təqdim edilməsi 3. Tapşırıq üzrə balın azaldılması və ya sıfırlanması (0 bal). Süni intellektdən istifadəyə icazə verilən hallar: • Sintaksisin əsas anlayışlarının və terminlərinin izahında; • söz birləşmələrinin və cümlələrin quruluşunun öyrənilməsində; • cümlə üzvlərinin müəyyənləşdirilməsi və onların funksiyalarının izahında; • sadə və mürəkkəb cümlələrin xüsusiyyətlərinin müqayisəsində; • mürəkkəb cümlənin növləri və sintaktik əlaqələrin izahında; • cümlələrin sintaktik təhlili üçün əlavə nümunələrin hazırlanmasında; • tələbənin özü tərəfindən aparılmış sintaktik təhlilin yoxlanılmasında və səhvlərin izahında; • müxtəlif cümlə konstruksiyaalarının müqayisəli şəkildə araşdırılmasında; • mövzu üzrə əlavə çalışmalar, testlər və nümunələrin hazırlanmasında; • sintaktik hadisələr haqqında əldə edilmiş məlumatların elmi qrammatik mənbələrlə yoxlanılması şərtilə. Süni intellektdən istifadəyə icazə verilməyən hallar: • Söz birləşməsi və cümlələrin müstəqil sintaktik təhlilini tamamilə süni intellektə həvalə etmək; • cümlə üzvlərini və sintaktik əlaqələri özü müəyyənləşdirmədən hazır cavabları təqdim etmək; • mürəkkəb cümlələrin növünü və quruluşunu süni intellektin cavabına əsasən yoxlamadan qəbul etmək; • sintaksis üzrə fərdi tapşırıqları və digər yazılı işləri tamamilə süni intellektə hazırlatmaq; • mövcud olmayan qrammatik qayda, elmi mənbə və sitatların təqdim edilməsi; • müəllimin icazəsi olmadan imtahan və digər qiymətləndirmə fəaliyyətlərində süni intellektdən istifadə etmək; • süni intellekt tərəfindən aparılmış sintaktik təhlili tələbənin müstəqil işi kimi təqdim etmək.
--	---

Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix (planlaşdırılmış)	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1.	19.09.26 21.09.26	Azərbaycan dilinin morfologiyası haqqında məlumat Müasir Azərbaycan dilində nitq hissələrinin bölgüsü	MAD.III 5-16 MAD.III 16-19
2.	26. 09.26 28. 09.26	Əsas nitq hissələri. İsim. İsmnin quruluşca növləri	MAD.III. 19-26 MAD.III 26-37
3.	03.10.26 05.10.26	Qrammatik kateqoriyalar Müasir Azərbaycan dilində sifət	MAD.III. 37-64 MAD.III. 64-78
4.	10.10.26 12.10.26	Sifətin dərəcələri Müasir Azərbaycan dilində say	MAD.III. 78-82 MAD.III. 82-95
5.	17.10.26	Müasir Azərbaycan dilində əvəzlilik	MAD.III. 95-118

	19.10.26	Müasir Azərbaycan dilində feil. Feilin quruluşca növləri	MAD.III. 118-128
6.	24.10.26 26.10.26	Feillərdə təsirlilik və təsirsizlik. Növ kateqoriyası	MAD.III. 129-135 MADIII 136-154
7.	31.10.26 02.11.26	Feilin təsriflənməyən formaları: Məsdər. Feili sifət	MAD.III. 178-182 MADIII 183-190
8.	07.11.26	Feili bağlama Aralıq imtahanı	MAD.III. 190-200
9.	14.11.26 16.11.26	Müasir Azərbaycan dilində zərf Zərfin quruluşca növləri	MAD.III. 200- 211MADIII.211-218
10.	21.11.26 23.11.26	Zərfin məna növləri Müasir Azərbaycan dilində köməkçi nitq hissələri	QK.MAD.358-378 MADIII.218-220
11.	28.11.26 30.11.26	Qoşma Müasir Azərbaycan dilində bağlayıcı	MADIII.7074;QK.MAD.379- 395 MADIII.228-245
12.	05.12.26 05.12.26	Bağlayıcının növləri. Müasir Azərbaycan dilində ədat	QK.MAD.395-412 MADIII.245-264
13.	12.12.26 14.12.26	Müasir Azərbaycan dilində modal sözlər Modal sözlərin işlənmə məqamları	MADIII.264-2698 QK.MAD.424-432
14.	19.12.26 21.12.26	Nidanın əsas xüsusiyyətləri Müasir Azərbaycan dilində səstəqlidi sözlər	MADIII.273-276 MADIII.426-434
15.	26.12.26 28.12.26	Səs təqlidi sözlərin yaranması Sözlərin morfoloji təhlili	MAƏD.426-439
		Final imtahan	